

УДК 811.161.2'34

DOI: <https://doi.org/10.32589/2311-0821.1.2022.263200>

Г. Б. Мінчак

Київський національний лінгвістичний університет, Україна

e-mail: minchakgb@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1673-475X>

ФОНЕТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КОНОТАТИВНОЇ СЕМАНТИКИ В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ (на матеріалі творів Мирослава Дочинця)

Abstract

The article describes and analyzes the phonetic means of expressing connotative semantics in the literary texts of the modern Ukrainian writer and scholarly thinker Myroslav Dochynets. Particular attention is paid to lexemes with phonetic indicators of connotation, i.e. such language units (sound-symbolic words) that have markers of qualitative and quantitative sound expression. Words with quantitative intensification of respective sounds and sound combinations in them are interpreted as phonetically expressive, which is elucidated in emphatic sound stretching. It was found that connotative semantics is better manifested in qualitative intensification of certain elements of the phonetic-phonological system of the modern Ukrainian language, which is connected with the theory of sound symbolism. Here, sound intensity of either the first or the last word in a sentence acts as a vivid expression of connotation.

The research results showed that phonetic units being structural components of text formation, in particular prose, in combination with other components (lexical-semantic, grammatical, etc.) play an important role in the organization of the integral connotative semantics of the literary text with all its elements (emotionality, intensity, semantic element and figurative constituent). In addition, they contribute to the expression of the literary text dynamics and aesthetics.

The obtained research results may be employed to expand the possibilities of studying connotative semantics in literary discourse and deepen the effectiveness of linguistic research in the field of ethno-, socio- and psycholinguistics.

Keywords: connotative semantics, phonetic and phonological level, phonetic means, sound symbolism, literary text, Myroslav Dochynets.

Анотація

У статті описано й проаналізовано фонетичні засоби вираження конотативної семантики в художніх текстах сучасного українського письменника-мислителя Мирослава Дочинця. Виділено лексеми із фонетичними показниками конотованості – мовні одиниці (звукосимволічні слова), у яких наявні маркери якісної і кількісної звукової експресії. Фонетично виразними витлумачено слова з кількісною інтенсифікацією окремих звуків і звукосполучень у них, що експліковано, зокрема, в емпатичному розтягуванні звука. З'ясовано, що значно активніше конотативна семантика виявляється через якісну інтенсифікацію окремих елементів фонетико-фонологічної системи сучасної української мови, яка пов'язана зі знаною в мовознавстві теорією звукосимволізму. Яскравим виразником конотації тут виступає звукова інтенсивність чи то першого, чи то останнього слова в реченні.

Доведено, що фонетичні одиниці як одні зі структурних складників текстового утворення, зокрема прозового, у поєднанні з іншими складниками (лексико-семантичним, граматичним тощо) відіграють важливу роль в організації цілісної конотативної семантики художнього тексту з усіма її елементами (емотивністю, інтенсивністю, власне семантичним елементом і образним конституентом). Крім того, вони сприяють увиразненню динаміки та естетики художнього тексту.

Отримані результати дослідження дозволять розширити можливості вивчення конотативної семантики в художньому дискурсі та поглибити ефективність мовознавчих досліджень у сфері етно-, соціо- та психолінгвістики.

Ключові слова: конотативна семантика, фонетико-фонологічний рівень, фонетичні засоби, звукосимволізм, художній текст, Мирослав Дочинець.

Вступ. У сучасному багатофункціональному лінгвістичному просторі набувають актуальності нові виміри дослідження фонетико-фонологічного рівня мови, закладені ще В. фон Гумбольдом (2000), О. О. Потєбнею (1892) та ін. Так, український мовознавець В. А. Чабаненко, наголошуючи на здатності звуків впливати на психічний стан людини, зазначає, що слово як сигнал сигналів діє на психіку людини не лише своїм змістом, граматичною формою, дериваційною структурою, а й своїм звуковим складом. До того ж сприйняття звукового комплексу слова нерідко є суб'єктивним; воно може пробуджувати різного роду асоціації, спогади й уявлення (2002, с. 52). Зважаючи на сказане, до важливих проблем лінгвістичного сьогодення, що потребують нових інтерпретацій, безумовно, належить проблема взаємозв'язку звука зі значенням. Виділення окремої інтегративної науки фоносемантики дало поштовх до розв'язання низки проблем та окреслення нових перспектив у дослідженнях. Відмінності в підходах до вивчення явищ фоносемантики в працях східноєвропейських лінгвістів порівняно із західноєвропейськими та американськими проаналізувала у своєму дослідженні З. С. Насікан (2018). З іншого боку, фонетичні одиниці з їхнім виразним фонетичним значенням у художньому тексті в поєднанні з відповідними домінантами на тих чи тих мовних рівнях виявляють семантизовану експресію – своєрідну експресивну систему, яку А. К. Мойсієнко називає експресивною єдністю (2018, с. 4). Конотативна семантика, породжена фонетичними засобами мови, комунікативно доцільна лише в тому разі, якщо формує символічно-узагальнене значення (Українець, 2013, с. 74; Кононенко, 2010). З огляду на сказане, актуальною залишається проблема складної природи формування образної картини світу саме звуковими одиницями в контексті концептуальної та мовної картини світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як стверджує А. К. Мойсієнко, “фонічний компонент виступає структурним складником будь-якого текстового утворення, а надто – поетичного” (2018, с. 3). У сучасному українському мовознавстві наявні дослідження фонетичних засобів поетичних творів (Борбенчук, 2018; Кабиш, 2015; Маленовський, 2003; Українець, 2014; Мойсієнко, 2018 та ін.). Поодинокі дослідження фонетичні засоби в художніх прозових творах, наприклад, у творчості Остапа Вишні (Рябко, 2004). Звукові засоби вираження конотативної семантики в художніх текстах сучасного українського письменника-мислителя Мирослава Дочинця ще не були предметом окремого дослідження в україністиці.

Мета статті полягає у встановленні й аналізі фонетичних засобів вираження конотативної семантики в художніх текстах Мирослава Дочинця. Для досягнення поставленої мети передбачено розв'язати такі **завдання**: 1) визначити основні теоретичні засади проблеми конотації та фонетичного значення в сучасному мовознавстві; 2) описати звукові засоби увиразнення конотативної семантики в художніх текстах Мирослава Дочинця та класифікувати їх; 3) з'ясувати роль конотованих фонетичних засобів в організації художнього тексту.

Методи та методологія проведеного дослідження. У роботі використано низку *загальнонаукових методів* (методи аналізу та синтезу), що уможливило узагальнити теоретичні передумови вивчення конотації як лінгвостилістичної категорії, та спеціальних *лінгвістичних методів*, а саме: *описовий* з окремими прийомами *зовнішньої та внутрішньої інтерпретації* як основний, *метод дистрибутивного аналізу* з метою сегментації тексту на одиниці певного рівня та об'єднання їх у певні класи, а також *метод контекстуального аналізу* з його двома етапами – *контекстуалізацією та інтерпретацією*.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ще з часів античності увагу мислителів привертала змістовна значущість окремих звуків. Платон перший

провів паралелі між звуками і поняттями, які вони виражають. Звуки набули певних значень: [p] виражало рух, прорив, дрижання; [i] – щось вузьке; [a], [e] – дуже великі за розмірами предмети; [л] – гладкість, ковзання, полірування (цит. за: Левицький, 1975, с. 54). Згідно з концепцією звукових значень Г. Кранассера, знаковий характер зв'язку плану вираження та плану змісту полягає в асоціації високих голосних звуків [i], [e] з радісними почуттями, на відміну від низьких голосних [y], [o], які надають похмурого, мінорного звучання. Додатково голосна [i] пов'язана з уявленнями про щось крихке, маленьке, гостре, красиве, швидке, світле, жіночне; віддалене в часі і в просторі. Голосний заднього ряду [y] викликає асоціації про щось велике, масивне, повільне, широке, похмуре, близьке в часі та просторі (Воронин, 1990, с. 190).

Отже, конотативну семантику можуть породжувати фонологічні одиниці мови. Ідеться не про конотацію в плані змісту в традиційному розумінні. Справді, денотата у фонетичному значенні немає, тому його не можна номінативно охарактеризувати. Натомість план змісту фонетичної одиниці сучасні лінгвісти, зокрема й українські (В. В. Левицький (1973, 1975), Л. Ф. Українець (2014)), співвідносять із символічним значенням.

Говорячи про звуко символізм, маємо на увазі умовний (не тілесний на зразок ікоти, кашлю, не звуконаслідування, не синестезію) – той, який пов'язаний з асоціацією за аналогією деяких фонем із певним значенням (докладніше див.: Hinton, 1994, pp.1-6). Понад те, Л. І. Шевченко тлумачить фонетичне значення як широкий спектр незвукових вражень – мовну форму “асоціативної кореляції смислів” (2006, с. 67).

Інтенсивний розвиток сучасної лінгвостилістики вможливив думку й про виняткову значущість звукового складу мови як бази для особливих конотаційних макро(мікро)компонентів у диз'юнктивно організованій множині семантичних складників слова залежно від дискурсивних контекстів (Українець, 2013, с. 74). Термін *конотація* тлумачимо вузько як гетерогенний багатоярусний макрокомпонент з двома мікрокомпонентами – власне семантичним й емотивним. Якщо образність є субкомпонентом власне семантичного елемента, то інтенсивність – субкомпонентом емотивності (Мінчак, 2003, с. 62).

Аналізуючи твори Мирослава Дочинця, виділяємо лексеми із фонетичними показниками конотованості, тобто такі мовні одиниці (звуко символічні слова), у яких наявні маркери якісної і кількісної звукової експресії.

Так, фонетично виразними можемо вважати слова з кількісною інтенсифікацією окремих звуків і звукосполучень у них. Це може виявлятися, зокрема, в емпатичному розтягуванні звука, що створює своєрідне відлуння: “З хащового бурелому щонічно вила якась животи́на: “Ди-и-и... Ди-и-и... Ди-и-и...” (Дочинець, 2012, с. 15); “Ди-и-и... Йди... Йди... Йди...” – кликало з хащі, і сього разу той поклик здався мені зичним” (там само, с. 41). Це давній своєрідний прийом, відомий українським поетам XVII – XVIII століть.

Однак кількісна інтенсифікація звуків не активне фонетичне явище у творенні конотативної семантики в аналізованих текстах. Значно частіше конотація виявляється через якісну інтенсифікацію окремих елементів фонетико-фонологічної системи української мови (звуко символізм). Скажімо, тексти Мирослава Дочинця містять емоційно-оцінні лексеми з елементами “негативності” (страху, невпевненості, незручності). Таку семантику “мінусової” оцінки, за твердженням В. В. Левицького (1973), безпосередньо допомагають утворювати “неприємні приголосні” на кшталт [x], [ш], [ж], а також “неприємні голосні” [y], [и], [e]”, наприклад: “В глибині хащі росла гу́сла ти́ша, якась похмура, аж крижана. Пти́ці тут майже не озивалися, звірячих слі́дів не видно, зате си́рі яруги повні́ли тучними жаба́ми й слимака́ми, а

з листяних куч сторожко зорили шурячі вічка” (Дочинець, 2012, с. 23); “Блискавка репіжила по ближньому грабнику. Жменями шроту вдарили в плечі перші краплі. І чорні краплини перепуджених очей блиснули коло мого плеча” (там само, с. 76). Названі звуки активно функціонують у дієсловах, які позначають експресивну інтенсифіковану дію на зразок *жбухало, тріщало, хруснуло, репіжила* тощо.

Для ідіостилю М. Дочинця характерна звукова інтенсивність першослова чи першорядка, яка на ширшому тлі звукостихії відповідає смисловою задуму автора: “Із землі ми зліплені, в землю вертаємося, при землі маємо вікувати за життя. Скільки ти землі – стільки вона тобі. **Земля** се зацінить. **Земля** держить того, хто держиться її” (Дочинець, 2012, с. 59). За нашими підрахунками, найчастотніші першослова-повтори у творчості письменника пов’язані із займенником: “...*Я* втік від розбещеності розуму і волі. *Я* втік від тих, що гріх, як скарб, заповідають дітям. *Я* мала людина, котра забула, що вона мала. *Я* кулак, що вдарив у мур... *Я* шукач мовчань. *Я* ловець думок. *Я* сівач розмислів. *Я* даритель шматочків душі” (там само, с. 191).

На думку Ю. Тинянова, “найбільшу семантичну вагомість отримують групи початкових звуків слова” (1965, с. 148), особливо, коли йдеться про початкові групи звуків слова, що характерні для кількох повторюваних лексичних одиниць або такі, що повністю формують повторювані лексичні одиниці, окремі співзвуччя яких знаходять суголосся в інших словах текстової структури: “З чого ж **почати**? Знаючи **починають** з **початку**. Але де він – **початок**? І що він – **початок**? Відаю одним: тільки не з’ява з материнського лона. Бо се лише ступець у грішний світ. А народження – то **поклик**. **Поклик**, який ти почув і розпізнав у хаці пустих голосів” (Дочинець, 2012, с. 5).

Говорячи про важливість семантизації повторюваних звуків у мовному потоці, констатуємо і звукову інтенсивність останнього слова в художній спадщині М. Дочинця, наприклад: “Навчися і вмій **чекати**. І тоді переможеш усе. Навіть, якщо вже нічого чекати доброго, все одно – **чекай**. І коли нічого вже не можеш робити, не просто сиди і лежи, а – **чекай**. І навіть, коли відходиш, – **чекай**. Чекай до прощального віддиху” (Дочинець, 2012, с. 88); “Моя мамка навчила мене подяки. Розпочинати й звершувати днину подякою. Приймати радощі й прикрощі з подякою” (Дочинець, 2012, с. 15). До речі, в оригіналі маємо виділення курсивом словоформи *подяки* в першому реченні, що є додатковим графічним засобом підсилення емоційно-оцінної конотації.

Загалом повтори в художніх текстах М. Дочинця домінують у будь-яких позиціях у реченні (на початку, всередині та наприкінці). Пор.: “**Біла** сорочка, **біле** монисто, **білі** зуби при тернових очах збурювали мою кров” (Дочинець, 2012, с. 75); “Летить скінка в бистрину, а губи, посинілі зо страху, шепочуть: Пливи закляття за водою, за залізний пліт, за гору кам’яну – з **моєї** руки, з **моїх** очей, з **моєї** пам’яти” (там само, с. 38); “Се був єдиний мій клопіт: **нагодувати** себе і **нагодувати** вогонь” (там само, с. 38); “**Я хотів**, щоб деревце **жило**. **Я** й сам тепер хотів **жити**” (там само, с. 38); “І кожна частка в ній має **свою** питому вагу, **своє** число, **свій** запах” (там само, с. 80); “**Чистий** рот – **чисті** слова, **чисті** зуби – **чисті** думки” (там само, с. 89); “**Твоє** письмо – це **твоє** дихання, **твій** пульс, ясно бачення **твої** душі” (Дочинець, 2019, с. 11).

Джерелом фонетичної конотації є і звукове підхоплення як різновид повтору на зразок *чорний ліс чорнили* (Дочинець, 2012, с. 22), *суди судити* (там само, с. 38), *п’янку п’янить* (там само, с. 93), *височини вивищують* (там само, с. 263), *нікчемність нікчемного* (там само, с. 263), *міряти міркою* (там само, с. 203), *страх страшисть* (там само, с. 203) тощо.

На увагу заслуговує також типологія звукоповторів у хіазмічних синтаксичних конструкціях, наприклад: *“За гроші можна купити все”, – каже він. – “За гроші можна купити лише те, що можна купити за гроші”* (Дочинець, 2019, с. 325); *“Не живи спогадами. Твори спогади”* (там само, с. 208); *“Жінка завжди чекає. Навіть якщо чекають її”* (там само, с. 169); *“Насправді ж ти не переможець і не переможений – ти знеможений любов’ю”* (там само, сс. 8-9); *“Правда, якщо розібратися, – найменш правдива річ”* (там само, с. 141); *“Я був у всьому і все було в мені”* (Дочинець, 2012, с. 257). Звернення до таких структур у ширших прозових текстах так само може мати вдячну перспективу осмислення ролі звукового компонента в цілісній системі конотативної семантики тексту.

Якісною і кількісною інтенсифікацією звука можна вважати також алітерацію й асонанс, які експресивно передають почуття або викликають певні емоційні реакції в реципієнта. За допомогою прийомів алітерування та асонансування звуків М. Дочинця вдається створити потрібне настроєве тло. Наприклад: *“Хтось переступить, як nepoтpeбу. Хтось обачливо промине. Хтось посміється з висоти своєї школованості. А котрийсь і зачерпне з сього мисленого кадуба, і буде він йому непохибною радою на вітрах судьби”* (Дочинець, 2012, с. 5); *“Хлоп-красень, розпусне чадо столичного сановника, пестунчик долі, спокуситель жіноти... Чорні мурахи моторно досліджували зотліле лахміття, шукаючи поживу. Тепер я не мав до нього ні грана зненависти. Лише жалість. Жалість від того, що п’яна привереда пересиченого огира потоптала кілька доль. І свою теж. Та що й кого тепер судити! А тим більше сього неборака”* (там само, с. 156). Пор. також, як фоностилістичні прийоми асонансу й алітерації в сукупності з іншими стилістичними засобами на вищих рівнях і підрівнях мови увиразнюють характеристики героїв-антиподів у художньому тексті, створюючи відповідну експресивну єдність: *“В своїй волі до життя, жадобі дії – темний і навісний протестант Микола Шугай і шляхетний, просвітлений благодійник Джеордж. Як два спади одної гори – захмарений і сонячний. Як кожух верховинця: з одного боку м’яка вичинка, а з другого – груба шерсть. Господи, думав я, які вони схожі й несхожі”* (Дочинець, 2012, с. 148). Або в іншому контексті з підсиленням графічних авторських виділень: *“І все це – ВОНИ, ХТОСЬ, ДЕСЬ, ЧОМУСЬ. Довкола – зовнішні і внутрішні вороги, зрадофіли, ватники, боти... Вони скрізь і всюди. Тільки – не в твоєму дзеркалі. Там – лагідні візантійські очі...”* (Дочинець, 2019, с. 209). В останньому реченні “позитивність” емоційно-оцінних лексемат допомагає передати голосний звук переднього ряду [i].

Отже, інструментарій фоностилістичних засобів, ужитих М. Дочинцем у своїх творах, надзвичайно широкий. Майстерне звукове оформлення його текстів підсилює конотативну семантику, певною мірою декодує глибокі задуми автора.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Фонетичними засобами вираження конотативної семантики в текстах М. Дочинця виступають:

- 1) кількісна інтенсифікація звуків, зокрема емпатичне розтягування звука;
- 2) якісна інтенсифікація окремих елементів фонетико-фонологічної системи української мови, де домінантою є звукова інтенсивність чи то першого, чи то останнього слова;
- 3) кількісно-якісна інтенсифікація звуків (прийоми алітерування та асонансування звуків).

Фонетичні елементи як один зі структурних складників будь-якого текстового утворення, зокрема прозового, у поєднанні з іншими складниками (лексико-семантичним, граматичним тощо), по-перше, увиразнюють динаміку та естетику

художнього тексту; по-друге, відіграють важливу роль в організації цілісної конотативної семантики художнього тексту з усіма її елементами (емотивністю, інтенсивністю, власне семантичним елементом і образним конститuentом) як цілісної експресивної єдності; по-третє, спрямовані відтворити національні доміанти мовної картини світу.

Перспективним вважаємо глибше вивчення конотативної семантики, створеної звуковими одиницями художнього тексту, у контексті концептуальної та мовної картини світу з позицій етно-, соціо- та психолінгвістики.

ЛІТЕРАТУРА

- Борбенчук, І. М. (2018). Фонетико-стилістичні засоби в поезіях Катулла. *Сучасні тенденції фонетичних досліджень: збірник матеріалів круглого столу*. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во "Політехніка", 64-67.
- Воронин, С. В. (1990). *Фоносемантические идеи в зарубежном языкознании: Очерки и извлечения*. Ленинград: Изд. Ленинград. ун-та, 200 с.
- Гумбольдт, В. фон. (2000). *Избранные труды по языкознанию*. Москва: Прогресс, 397 с.
- Кабиш, М. Ю. (2015). *Звукопис в українській поезії першої половини ХХ століття: семантика, функції*. [Дис. канд. філол. наук, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова].
- Кононенко, В. І. (2010). Сміслові конотації у структурі тексту. *Мовознавство*, 2-3, 146-155.
- Левицкий, В. В. (1975). Звукосимволизм в лингвистике и психолингвистике. *Филологические науки*, 4 (88), 54-61.
- Левицкий, В. В. (1973). Символические значения украинских голосных и приголосных. *Мовознавство*, 2, 36-49.
- Маленовський, Ю. Л. (2003). *Фоносемантична організація поетичного твору: аспект рецепції (на матеріалі поезії Павла Тичини)*. [Автореф. дис. канд. філол. наук, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова].
- Мінчак, Г. Б. (2003). *Конотативна семантика сучасних ідеологічно забарвлених номінативних одиниць (на матеріалі української преси 90-х років ХХ століття)*. [Дис. канд. філол. наук, НАН України; Інститут української мови].
- Мойсієнко, А. К. (2018). Фонічний компонент у експресивній системі поетичного тексту. *Мовознавство*, 4, 3-9.
- Насікан, З. С. (2018). Сучасні підходи до розуміння ключових понять фоносемантики. *Сучасні тенденції фонетичних досліджень: збірник матеріалів круглого столу*. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во "Політехніка", 82-85.
- Потебня, А. А. (1892). *Мысль и язык*. Харьков.
- Рябко, Т. Л. (2004). Фонетичні засоби вираження емоційно-оцінної конотації. *Ніжинська філологічна школа: минуле, сьогодення, майбутнє*. Ніжин: Видавництво НДУ імені М. Гоголя, 87-93.
- Тынянов, Ю. (1965). *Проблема стихотворного языка*. Москва: Сов. писатель, 302 с.
- Українець, Л. (2013). Конотація як лінгвістична категорія: загальна характеристика та проблеми інтерпретації. *Філологічні науки*, 15, 71-78.
- Українець, Л. Ф. (2014). *Фонетична конотація в українській поетичній мові ХХ – ХХІ ст: семантико-прагматичний вимір*. Полтава: Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, 379 с.
- Українець, Л. Ф. (2015). Асоціативна інформативність фонетичних одиниць у поетичному дискурсі. *Філологічні студії*, 13, 376-379.

- Чабаненко, В.А. (2002). *Стилістика експресивних засобів української мови, I*. Запоріжжя: Видавництво ЗДУ. 352 с.
- Шевченко, Л. І. (2006). Лінгвістичні інтерпретації. Постлакранівська перспектива. *Мовознавство*, 5, 66-72.
- Hinton, L. (1994). *Introduction: sound-symbolic processes. Sound symbolism*. N.Y.: Cambridge University Press, 1-12.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

- Дочинець, М. І. (2012). *Вічник. Сповідь на перевалі духу*. Мукачєво: Карпатська вежа, 2012. 290 с.
- Дочинець, М. І. (2019). *Збирання попелинок: Жити. Читати. Писати*. Мукачєво: Карпатська вежа, 2012. 374 с.

REFERENCES

- Borbenchuk, I. M. (2018). Fonetyko-stylistychni zasoby v poeziiakh Katulla. *Suchasni tendentsii fonetychnykh doslidzhen: zbirnyk materialiv kruhloho stolu*. Kyiv: KPI im. Ihoria Sikorskoho, Vyd-vo "Politekhnik", 64-67.
- Voronyn, S. V. (1990). *Fonosemantycheskye idei v zarubezhnom yazykoznanii: Ocherki i izvlecheniia*. Lenynhrad: Izd. Lenynhrad. un-ta, 200 s.
- Humboldt, V. fon. (2000). *Izbrannye trudy po yazykoznaniiu*. Moskva: Prohress, 397 s.
- Kabysh, M. Yu. (2015). *Zvukopys v ukrainskii poezii pershoi polovyny XX stolittia: semantyka, funktsii*. [Dys. kand. filol. nauk, Natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni M. P. Drahomanova].
- Kononenko, V. I. (2010). *Smyslovi konotatsii u strukturi tekstu*. *Movoznavstvo*, 2-3, 146-155.
- Levytskyi, V. V. (1975). *Zvukosymvolizm v linhvistyke i psykhohinhvistike. Filolohycheskie nauki*, 4 (88), 54-61.
- Levytskyi, V. V. (1973). *Symvolichni znachennia ukrainskykh holosnykh i pryholosnykh. Movoznavstvo*, 2, 36-49.
- Malenovskiy, Yu. L. (2003). *Fonosemantychna orhanizatsiia poetychnoho tvor: aspekt retseptsii (na materialy poezii Pavla Tychny)*. [Avtoref. dys. kand. filol. nauk, Natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni M. P. Drahomanova].
- Minchak, H. B. (2003). *Konotatyvna semantyka suchasnykh ideolohichno zabarvlenykh nominatyvnykh odynyts (na materialy ukrainskoi presy 90-kh rokiv XX stolittia)*. [Dys. kand. filol. nauk, NAN Ukrainy; Instytut ukrainskoi movy].
- Moisiienko, A. K. (2018). *Fonichnyi komponent u ekspresyvunii systemi poetychnoho tekstu. Movoznavstvo*, 4, 3-9.
- Nasikan, Z. S. (2018). *Suchasni pidkhody do rozuminnia kliuchovykh poniat fonosemantyky. Suchasni tendentsii fonetychnykh doslidzhen: zbirnyk materialiv kruhloho stolu*. Kyiv: KPI im. Ihoria Sikorskoho, Vyd-vo "Politekhnik", 82-85.
- Potebnia, A. A. (1892). *Mysl i iazyk*. Kharkov.
- Riabko, T. L. (2004). *Fonetychni zasoby vyrazhennia emotsiino-otsinnoi konotatsii. Nizhynska filolohichna shkola: mynule, sohodennia, maibutnie*. Nizhyn: Vydavnytstvo NDU imeni M. Hoholia, 87-93.
- Tynianov, Yu. (1965). *Problema stikhotvornoho iazyka*. Moskva: Sov. pisatel, 302 s.
- Ukrainets, L. (2013). *Konotatsiia yak linhvistychna katehoriia: zahalna kharakterystyka ta problemy interpretatsii. Filolohichni nauky*, 15, 71-78.
- Ukrainets, L. F. (2014). *Fonetychna konotatsiia v ukrainskii poetychnii movi XX – XXI st: semantyko-prahmatychnyi vymir*. Poltava: Poltavskiy natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni V.H. Korolenka, 379 s.

- Ukrainets, L. F. (2015). Asotsiatyvna informatyvnist fonetychnykh odynyts u poetychnomu dyskursi. *Filolohichni studii*, 13, 376-379.
- Chabanenko, V.A. (2002). *Stylistyka ekspresyvnykh zasobiv ukrainskoi movy, I*. Zaporizhzhia: Vydavnytstvo ZDU. 352 s.
- Shevchenko, L. I. (2006). Linhvistychni interpretatsii. Postlakanivska perspektyva. *Movoznavstvo*, 5, 66-72.
- Hinton, L. (1994). *Introduction: sound-symbolic processes. Sound symbolism*. N.Y.: Cambridge University Press, 1-12.

DZHERELA ILIUSTRATYVNOHO MATERIALU

- Dochynets, M. I. (2012). *Vichnyk. Spovid na perevali dukhu*. Mukachevo: Karpatska vezha, 2012. 290 s.
- Dochynets, M. I. (2019). *Zbyrannia popelynok: Zhyty. Chytaty. Pysaty*. Mukachevo: Karpatska vezha, 2012. 374 s.

Дата надходження до редакції 03.06.2022
Ухвалено до друку 16.06.2022

Відомості про автора

<p>Мінчак Галина Богданівна,</p> <p>кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології, Київський національний лінгвістичний університет e-mail: minchakgb@gmail.com</p>		<p>Сфера наукових інтересів:</p> <p>лексична семантика, політичний дискурс, комунікативна девіатологія</p>
---	---	---